
Εγκληματολογική Έρευνα: Η Συμβολή της Ψυχολογίας

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Εγκληματολογική Έρευνα: Η Συμβολή της Ψυχολογίας»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Εγκληματολογική Έρευνα: Η Συμβολή της Ψυχολογίας»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το φαινόμενο της εγκληματικότητας απασχολεί όλο και περισσότερους κλάδους, όχι μόνο ως προς την κατανόησή του από τον κάθε κλάδο μεμονωμένα, αλλά και ως προς την επίλυσή του. Η ψυχολογία φαίνεται να ακολουθεί πιστά τις εξελίξεις της εγκληματικότητας, δίνοντας έμφαση από αιώνες πριν στην εξιχνίαση των εγκλημάτων.

Το παρόν πρόγραμμα δημιουργήθηκε με την προοπτική να καλύψει όλο το φάσμα της συμβολής της ψυχολογίας στην διάρκεια μίας εγκληματολογικής έρευνας. Περιγράφονται και αναλύονται τεχνικές που συμβάλουν (όπως η οργάνωση και επεξεργασία ψυχολογικών δεδομένων της έρευνας), γενικά φαινόμενα (όπως το ψεύδος στην εγκληματολογική έρευνα), κοινωνικές επιρροές (με κύρια αυτή των μέσων μαζικής ενημέρωσης), αλλά και συγκεκριμένες τεχνικές για θύματα, αυτόπτες μάρτυρες και υπόπτους. Το θεωρητικό υπόβαθρο της ψυχολογίας συνδυάζεται με την πρακτική εφαρμογή σε εν ενεργεία ή μη εγκληματολογικές έρευνες, παρέχοντας μία πλήρη εικόνα των δυνατοτήτων της εφαρμοσμένης ψυχολογίας στην αντιμετώπιση του εγκλήματος. Το υλικό του προγράμματος "Εγκληματολογική Έρευνα: Η Συμβολή της Ψυχολογίας", είναι εμπλουτισμένο με εικονικές ενεργές μελέτες περίπτωσης ως κείμενα και με εικονογραφημένο περιεχόμενο. Ο

εκπαιδευόμενος θα μπορεί να διαχειρίζεται και να αποφασίζει ως γνώστης της ψυχολογίας σε μία εγκληματολογική έρευνα.

Το πρόγραμμα είναι κατάλληλο για επιστήμονες και επαγγελματίες ψυχικής υγείας, νομικούς, για όσους ασχολούνται με παραβατικούς πληθυσμούς ή με την ανάλυση και αντιμετώπιση παραβατικών συμπεριφορών, επαγγελματίες Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών επιστημών, αλλά και για όσους επιθυμούν να κατανοήσουν την συμβολή της ψυχολογίας στην εγκληματολογική έρευνα.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **6 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Η ψυχολογία στην εγκληματολογική έρευνα

Διδακτική Ενότητα 1: Ιστορική αναδρομή και θεωρητικές προσεγγίσεις

Η ενότητα περιλαμβάνει ιστορικά δεδομένα σχετικά με την εισαγωγή της ψυχολογίας στην εγκληματολογική έρευνα. Σκοπός της ενότητας είναι οι εκπαιδευόμενοι να κατανοήσουν τον ρόλο των επιμέρους πεδίων της ψυχολογίας σε αυτή τη συνεργασία, την διαφορετικότητα της συνεργασίας ανάλογα με τις ανάγκες του κοινωνικού συστήματος που εξυπηρετούσε, όπως επίσης και τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της ψυχολογίας σχετικά με τις διαδικασίες της έρευνας και τους συμμετέχοντες σε αυτή.

Διδακτική Ενότητα 2: Συμβολή στην εξιχνίαση ενός εγκλήματος

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο συμβάλει σήμερα ο ειδικός ψυχολόγος στις εγκληματολογικές έρευνες. Περιγράφεται το πώς η θεωρητική γνώση γεφυρώνεται με την πράξη, ποιοι είναι οι ρόλοι που λαμβάνει ο ψυχολόγος κατά την έρευνα μέσω των οποίων

επιτυγχάνεται η γεφύρωση αυτή, καθώς και το ποια είναι τα σημεία που μπορεί και της επιτρέπεται να έρθει σε επαφή η ψυχολογία με την εγκληματολογική έρευνα.

Διδακτική Ενότητα 3: Συμμετοχή στις ομάδες ερευνών

Η ενότητα περιλαμβάνει περιγραφή της δομής των ομάδων εγκληματολογικών ερευνών, καθώς και το πώς ο ψυχολόγος εντάσσεται σε αυτές. Στόχος είναι να καταλάβει ο εκπαιδευόμενος το εύρος των δυνατοτήτων συμβολής του ψυχολόγου στην δομή και λειτουργία των ομάδων, αλλά και την συμβολή σε ατομικό επίπεδο για κάθε εμπλεκόμενο σε αυτές τις ομάδες, από τον ανώτερο στην λήψη αποφάσεων έως και αυτούς που διεκπεραιώνουν τα λιγότερης βαρύτητας καθήκοντα.

Μάθημα 2: Οργάνωση, αξιολόγηση και επεξεργασία ψυχολογικών στοιχείων

Διδακτική Ενότητα 1: Είδη στοιχείων και δεδομένων

Στην πρώτη ενότητα περιγράφονται τα είδη ψυχολογικών στοιχείων και δεδομένων. Αναλύονται επίσης μέσω παραδειγμάτων ορισμοί που θα χρησιμοποιηθούν σε όλη την περαιτέρω εκπαίδευση. Περιγράφεται τέλος το πώς συλλέγονται τα στοιχεία και δεδομένα, από ποιες πηγές, πώς οργανώνονται και πώς αναλύονται από τον ψυχολόγο ώστε να έχουν δυνατότητα άμεση χρήσης και εφαρμογής κατά την εγκληματολογική έρευνα.

Διδακτική Ενότητα 2: Σύνδεση υποθέσεων

Σκοπός της ενότητας είναι να αναπτύξει το πώς, τότε και γίνεται η σύνδεση υποθέσεων εγκλημάτων από τη σκοπιά της ψυχολογίας. Παραθέτονται παραδείγματα συλλογής των ψυχολογικών στοιχείων και δεδομένων από πολλαπλές υποθέσεις, η επεξεργασία τους για σύνδεση υποθέσεων καθώς και η διαδικασία της σύνδεσης καθαυτή. Τέλος περιγράφεται η παρουσίαση της σύνδεσης υποθέσεων από τον ψυχολόγο στους εγκληματολογικούς ερευνητές.

Διδακτική Ενότητα 3: Ανάλυση μεμονωμένου αδικήματος

Στη συγκεκριμένη ενότητα περιγράφεται σε βάθος το πώς ένας ψυχολόγος συμμετέχει στην ανάλυση ενός αδικήματος ως μεμονωμένο γεγονός, ανεξάρτητα με το αν αυτό αποτελεί μέρος μίας επαναλαμβανόμενης συμπεριφοράς ή όχι. Αναφέρονται τα στάδια ανάλυσης, η παράθεση των ψυχολογικών δεδομένων, τα χαρακτηριστικά που αναζητούνται σε ένα μεμονωμένο αδίκημα, αλλά και η αλληλεπίδραση των δεδομένων της υπόθεσης με τον ψυχολόγο.

Μάθημα 3: Διαχείριση θύματος, αυτόπτη μάρτυρα και ύποπτο

Διδακτική Ενότητα 1: Η σχέση του ψυχολόγου με το θύμα, τον μάρτυρα και τον ύποπτο

Στην εισαγωγική αυτή ενότητα περιγράφονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες συνήθως αναζητείται η συμβολή του ψυχολόγου για επαφή με το θύμα, τον μάρτυρα ή/και τον ύποπτο μιας υπόθεσης. Για αυτή την περίπτωση συμβολής αναφέρονται χαρακτηριστικά όπως το περιβάλλον της επαφής, οι συνθήκες ασφάλειας προσώπων και δεδομένων, και η επαναληψιμότητα της επαφής κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Διδακτική Ενότητα 2: Το θύμα στην εγκληματολογική έρευνα

Σκοπός της δεύτερης ενότητας είναι να εμβαθύνει στην εύθραυστη επαφή του θύματος με τον ψυχολόγο που συμμετέχει στην εγκληματολογική έρευνα. Περιγράφονται οι στόχοι του ψυχολόγου στην συγκεκριμένη επαφή, ψυχολογικές τεχνικές που εφαρμόζονται για τη συλλογή δεδομένων, τα όρια του ψυχολόγου στη στήριξη του θύματος κατά την έρευνα, αλλά και η συμβολή του για περαιτέρω παρεμβάσεις για το θύμα.

Διδακτική Ενότητα 3: Προσέγγιση και συλλογή δεδομένων από τον μάρτυρα

Στη συγκεκριμένη ενότητα περιγράφεται απ' αρχής η προσέγγιση αυτόπτη μάρτυρα και η συλλογή δεδομένων από αυτόν μέσω της επιστήμης της ψυχολογίας. Παραθέτονται τα μοναδικά χαρακτηριστικά της μαρτυρίας, οι διαθέσιμες ψυχολογικές τεχνικές για λήψη δεδομένων από τον αυτόπτη μάρτυρα, οι τρόποι αξιολόγησης των στοιχείων που συλλέγονται από τον μάρτυρα και, τέλος, τα όρια και οι κατευθύνσεις για στήριξη του μάρτυρα κατά την έρευνα.

Διδακτική Ενότητα 4: Διερεύνηση και διαχείριση ύποπτο

Η παρούσα ενότητα σκοπεύει στην περιγραφή των τρόπων διαχείρισης ενός ύποπτο από τον ψυχολόγο, όπου ο δεύτερος ζητείται σε μία εγκληματολογική έρευνα να συμβάλει στην εξέτασή του. Αναλύονται τα χαρακτηριστικά της επαφής με τον ύποπτο, τα είδη ψυχολογικών δεδομένων που αναζητούνται, ειδικοί χειρισμοί σε συνεργασία με τις αρχές εγκληματολογικών ερευνών αλλά και το πώς αυτά τα δεδομένα αξιολογούνται στην πορεία της εγκληματολογικής έρευνας.

Διδακτική Ενότητα 5: Ειδικοί πληθυσμοί στην εγκληματολογική έρευνα

Στις εγκληματολογικές έρευνες πολλές φορές οι αρχές καλούνται να διεκπεραιώσουν επαφές με ειδικές ομάδες πληθυσμών, όπως ηλικιωμένοι, παιδιά, ή άτομα με ειδικές ανάγκες. Στη

συγκεκριμένη ενότητα περιγράφεται η συνεισφορά του ειδικού ψυχολόγου και τα μέσα που διαθέτει σε αυτές τις περιπτώσεις, είτε το άτομο εμπλέκεται στην υπόθεση ως θύμα, είτε ως μάρτυράς είτε, τέλος, ως ύποπτος εγκληματικής ενέργειας.

Διδακτική Ενότητα 6: Χαρακτηριστικά και εκπαίδευση ερευνητή

Σκοπός της τελευταίας ενότητας είναι να ενημερώσει τους εκπαιδευόμενους για τα χαρακτηριστικά που έχει αποδειχθεί επιστημονικά ότι θα πρέπει να αναπτύσσει ο εγκληματολογικός ερευνητής ώστε να είναι αποτελεσματικότερος στη λήψη αποφάσεων και διαχείριση ομάδων ερευνών. Επίσης αναφέρεται η σημαντικότητα συγκεκριμένων θεωρητικών και πρακτικών εκπαιδεύσεων των ερευνητών σε σχέση με θέματα ψυχολογίας.

Μάθημα 4: Ομηρία και διαπραγμάτευση από την σκοπιά της ψυχολογίας

Διδακτική Ενότητα 1: Η ομηρία ως ενεργή εγκληματολογική πράξη

Η ομηρία είναι μία ιδιαίτερη περίπτωση εγκληματικής ενέργειας. Στην πρώτη ενότητα περιγράφονται τα μοναδικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης εγκληματικής ενέργειας, όπως και το γιατί αποτελούν πρόκληση τόσο για τις αρχές όσο και για τους ψυχολόγους. Σκοπός της ενότητας είναι να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι τις συνθήκες κάτω από τις οποίες λαμβάνονται αποφάσεις κατά την ομηρία.

Διδακτική Ενότητα 2: Ψυχολογικές μέθοδοι διαπραγμάτευσης

Η δεύτερη ενότητα αφορά στις ψυχολογικές τεχνικές διαπραγμάτευσης κατά την διάρκεια μίας κατάστασης ομηρίας. Αναφέρονται τα δεδομένα που χρειάζεται να συλλέγονται από τους δράστες, πώς αυτά αξιοποιούνται από τον διαπραγματευτή, αλλά και τα χαρακτηριστικά του ατόμου που αναλαμβάνει την διαπραγμάτευση. Τέλος, περιγράφονται μέσα από εικονικές συνομιλίες στοιχεία που χαρακτηρίζουν μία επιτυχή διαπραγμάτευση.

Διδακτική Ενότητα 3: Επισημάνσεις μέσα από μείζονα περιστατικά ομηρίας

Σκοπός της τρίτης ενότητας είναι να συνδυαστεί η γνώση των τεχνικών που χρησιμοποιούνται σε μία κατάσταση ομηρίας, αλλά και οι θεωρίες ψυχολογίας, σε πραγματικά περιστατικά ομηρίας και διαπραγμάτευσης. Στόχος είναι μέσα από τα μείζονα αυτά περιστατικά να αναγνωριστούν οι επιτυχημένες παρεμβάσεις, οι λανθασμένες αποφάσεις, αλλά και να επισημανθούν τα κενά στη γνώση για μελλοντικές ανάλογες καταστάσεις.

ΜΑΘΗΜΑ 5: ΨΕΥΔΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Διδακτική Ενότητα 1: Ψεύδος κι εξαπάτηση

Σκοπός της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας είναι να αποσαφηνιστούν οι έννοιες του ψεύδους και της εξαπάτησης, να παρουσιαστούν κάποιες γενικές θεωρίες εξαπάτησης αλλά και οι σύγχρονες προσεγγίσεις, διαφόρων επιστημονικών κλάδων, σχετικά με τα φαινόμενα αυτά. Το μεγαλύτερο μέρος της συγκεκριμένης ενότητας, ωστόσο, είναι εστιασμένο στο φαινόμενο του ψεύδους και της υπόκρισης, υπό το πρίσμα της δικαστικής ψυχολογίας.

Διδακτική Ενότητα 2: Το φαινόμενο των ψευδών ομολογιών και των ανακριβών κατηγοριών

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να αναλυθεί ο ρόλος του ψεύδους στην εγκληματολογική έρευνα και να γίνει κατανοητή η σημασία του για την πορεία της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται οι παράγοντες και οι συνθήκες κατά τις οποίες ένα άτομο μπορεί να οδηγηθεί σε μια ψευδή παραδοχή ενοχής και κατ' επέκταση σε λανθασμένη καταδίκη. Επιπρόσθετα, εξετάζεται το φαινόμενο των ψευδών κατηγοριών και επιχειρείται η ανάλυση των παραγόντων που μπορεί να οδηγήσουν ένα παιδί ή έναν ενήλικα να προβεί σε αναληθείς κατηγορίες. Βασικός στόχος είναι η κατανόηση της σχέσης του ψεύδους, είτε αυτό εκφράζεται μέσω ψευδών ομολογιών είτε μέσω ψευδών κατηγοριών, με τα τελικά πορίσματα της εκάστοτε εγκληματολογικής έρευνας και με λανθασμένες καταδίκες.

Διδακτική Ενότητα 3: Μέθοδοι αξιολόγησης της υπόκρισης και του ψεύδους

Σκοπός της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν τα σημεία που υποδηλώνουν ψεύδος κι υπόκριση, οι μέθοδοι και τεχνικές ανίχνευσής τους, ιδιαίτερα αυτές που χρησιμοποιούνται στον κλάδο της δικαστικής ψυχολογίας, καθώς και οι περιορισμοί που τις διέπουν. Θα συζητηθούν επίσης τα ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα που προκύπτουν από τη χρήση αυτών των μεθόδων κατά την εγκληματολογική έρευνα και τη δικαστική διαδικασία, καθώς και οι μελλοντικές προοπτικές εφαρμογής τους.

ΜΑΘΗΜΑ 6: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

Διδακτική Ενότητα 1: Έγκλημα και ΜΜΕ

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να αναλυθεί η σχέση του εγκλήματος με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ). Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η σύνδεση της εγκληματολογίας με τα ΜΜΕ, η επιλογή του εγκλήματος από τα ΜΜΕ ως είδηση και η παρουσίαση και προβολή του στο κοινό. Εν συνεχεία, θα παρουσιαστεί ο ρόλος των ΜΜΕ στην αύξηση ή ενίσχυση του φόβου για το έγκλημα, καθώς και η δημιουργία «ηθικού πανικού» από τα ΜΜΕ. Τέλος, θα παρουσιαστούν υποθέσεις εγκλημάτων που προβλήθηκαν από τα ΜΜΕ στο παρελθόν στον ελληνικό χώρο και προκάλεσαν έντονα συναισθήματα στα μέλη της κοινωνίας καθώς και η συμβολή των ΜΜΕ στην αποκάλυψη του εγκλήματος.

Διδακτική Ενότητα 2: Νόμος και ΜΜΕ

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο επιχειρεί να κατοχυρώσει και να διαφυλάξει τόσο το δικαίωμα της ιδιωτικότητας και της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης/ προστασίας προσωπικών δεδομένων όσο και το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης και δημοσιογραφικής πληροφόρησης. Επιχειρείται η ανάγνωση με κριτική ματιά των νόμων που αφορούν τη δημοσιοποίηση προσωπικών και ευαίσθητων δεδομένων κατηγορουμένων, ενώ, αναφερόμενοι στην περίπτωση της δημοσιοποίησης, το 2012, των προσωπικών δεδομένων οροθετικών γυναικών λόγω της δίωξής τους για βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη μέσω απροφύλαχτης σεξουαλικής επαφής, γίνεται προσπάθεια για ανάδειξη του τρόπου επίδρασης των ΜΜΕ στο στιγματισμό ευπαθών ομάδων, τη δημιουργία ή ενίσχυση κοινωνικών στερεοτύπων, τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, την αποδοχή ή μη νομοθετικών και πολιτικών αποφάσεων από τους πολίτες και την αντίστοιχη, στήριξη ή επίκριση, δημόσιων λειτουργιών που ευθύνονται για τη λήψη αποφάσεων.

Διδακτική Ενότητα 3: Η επίδραση των ΜΜΕ στην κοινή γνώμη

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να αποσαφηνιστούν οι έννοιες του στερεότυπου και της κοινής γνώμης και να συζητηθεί ο τρόπος που αυτά μπορεί να διαμορφωθούν και να επηρεαστούν από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Συγκεκριμένα, θα μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται το έγκλημα από τα ΜΜΕ και πώς αυτός μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης σχετικά με το έγκλημα. Επιπροσθέτως, στην ενότητα αυτή θα γίνει αναφορά στο σύνδρομο CSI (CSI Effect), την επίδραση δηλαδή των αστυνομικών τηλεοπτικών σειρών στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης σχετικά με τις δυνατότητες της εγκληματολογικής έρευνας.